

Ja pirms dažiem gadiem šķita, ka mazdārziņi pamazām aizaug, jo vecākajai paaudzei vairs nav pa spēkam tos apsaimniekot, bet jaunajai rušināšanās pa zemi nepatīk un arī nav vajadzības kaut ko pašiem audzēt, šobrīd situācija ir mainījusies. Pēdējos gados aizvien vairāk cilvēkiem mazdārziņš kļuvis arī par vietu atpūtai svaigā gaisā, dabā, iespēju kustēties, kopt zemi un tikai tad – arī izaudzēt ģimenes galdam. Cēsīs uz savu mazdārziņu jaunajām ģimenēm nākas pagaidīt, tāpat ir Līvu ciematā, Līgatnes pilsētā, Skaljupēs un Augšlīgatnē. Liepas centrā katram dārziņam ir saimnieks, bet tie, kas tālāk, vēl kādi ir brīvi. Arī Priekuļos pieejami

brīvi mazdārziņi. Te nomā arī cēsnieki. Tālākos pagastos tie, kuri vēlas laiku pavadīt mazdārziņā, var uzreiz tikt pie sava nomas zemes gabaliņa. Taču jā-rēķinās, ka tas var būt gadiem nekopts.

Izveidojoties Cēsu novadam, jau pērn jūnijā tika pieņemti Saistošie noteikumi "Par Cēsu novada pašvaldības neapbūvētu zemesgabalu nomas maksu".

Pirms tam katrā bijušajā novadā bija savi Saistošie noteikumi. Piemēram, Vecpiebalgas pagastos, ja nomas zeme palīgsaimniecību vajadzībām nepārsniedz divus hektārus, nomas maksa gadā bija 1,5 % no zemesgabala kadastrālās vērtības, bet ne mazāka par pieciem eiro, savukārt Priekuļu to-

reizējā novada pagastos - 5% no kadastrālās vērtības platībai, kas nepārsniedz vienu hektāru.

Dažkārt zemes nomas maksa, it īpaši, ja kadastrālā vērtība un iznomājamās platības nelielas, nesedza administrēšanas izdevumus. Tagad visā novadā ir vienoti noteikumi. Mazdārziņu zemes nomniekiem jāmaksā nedaudz vairāk. Iedzīvotāji maksu neuzskata par augstu, salīdzinot ar iespējām, ko dod mazdārziņš.

Daudziem nomniekiem vēl ir spēkā pirms gadiem noslēgtie nomas līgumi, atbilstoši termiņiem tie tiek pārslēgti, bet no nākamā gada visiem būs vienāda nomas maksa.

Cēsīs un Līgatnes pilsētā neapbūvēta zemesgabala, kas nodots pagaidu lietošanā sakņu (ģimenes) dārza ierīkošanai, nomas maksa noteikta 5% apmērā no zemes kadastrālās vērtības gadā, bet ne mazāk par 12 eiro gadā, savukārt pagastos - 5% apmērā no zemes kadastrālās vērtības gadā, bet ne mazāk par septiņiem eiro gadā, ja zemesgabala platība ir līdz 0,05 ha, bet, ja līdz hektāram, - ne mazāk par 14 eiro gadā.

Pilsētās rinda, laukos – brīvi pieejami

Pavasaris, agrs vai vēls, vienmēr sākas ar rosību. Arī mazdārziņos. Tajos saimnieko tie, kuri grib pašu nepieciešamāko izaudzēt ikdienas galdam un reizē būt svaigā gaisā, atpūsties. Mazdārziņu teritorijās no pavasara līdz rudenim rit sava aktīva dzīve.

Cēsīs pašvaldība iznomājusi zemi 380 mazdārziņiem, tie ierīkoti 18 adresēs. Dažviet mazdārziņu vairāk, citā vien pāris. Visvairāk mazdārziņu ir Birzes, Festivāla ielā, bet vispieprasītākie tie ir Vaives un Saules ielas apkaimē.

Cēsu pilsētas un Vaives pagasta Teritorijas un infrastruktūras pārvaldības nodaļas nekustamo īpašumu darījumu speciāliste Santa Smiltnece pastāsta, ka katru gadu ir daudz iesniegumu no tiem, kuri vēlas savu mazdārziņu, un ir gaidītāju rinda. "Reti kad ir, ko piedāvāt. Tie, kuri gadiem saimnieko, iesāktu turpina. Ja kāds vairs, piemēram, veselības dēļ to nespēj, tad bieži vien ir kāds, kurš pēdējos gados palīdzējis, un zemes nomnieks izsaka vēlēšanos, lai piešķir nomas tiesības šiem palīgiem un nepazūd viņu ieguldītais darbs," pastāsta S. Smiltnece.

Protams, ir arī mazdārziņu platības, par kuru apsaimniekošanu nomas līgumi ir noslēgti, bet kaimiņi ziņo, ka tas aizaug. Tad pašvaldības speciālisti meklē zemes nomnieku, bet visbiežāk viņi taisnojas, ka vasarā taču aizbrauc un nopļauj. S. Smiltnece skaidro, ka ar šādiem cēsniekiem tiek runāts, varbūt tomēr atvēlēt dārziņu citam, kurš gatavs to nopietni apsaimniekot. "Ja kādam zemes ga-

Mazdārziņā ne tikai audzē, arī atpūšas

UZZIŅAI

Noslēgti līgumi par zemes nomu mazdārziņiem Cēsu novadā, 2023.gada maijs

■ Cēsīs un Vaives pagasts	380	■ Priekuļu apvienība	850
■ Amatas apvienība	160	■ Vecpiebalgas apvienība	123
■ Jaunpiebalgas apvienība	16		
■ Līgatnes apvienība	374		
■ Pārgaujas apvienība	65		

Avots: Cēsu novada pašvaldība

bals lielāks, kaut vai 600 kvadrātmetri, cenšamies runāt, varbūt daļu var nodalīt un iedot darboties kādam citam," pastāsta nekustamo īpašumu darījumu speciāliste un piebilst, ka pēdējos gados saimniekot mazdārziņos lielākoties vēlas jaunās ģimenes. Tie, kuri tikuši pie dārziņiem, teritoriju rūpīgi sakopj, bērniem ierīko rotaļu vietu un, protams, arī audzē ģimenes galdam nepieciešamo.

Ik pa laikam izskan runas, ka kādā vietā, iespējams, mazdārziņu vairs nebūs. S. Smiltnece atgādina, ka pilsētas teritorijas plānojumā līdz 2026. gadam izmaiņu nebūs. Tajā iezīmētas visas mazdārziņu teritorijas.

Savukārt Vecpiebalgas apvienībā 34 hektāri zemes iznomāti mazdārziņiem. Par platību, kas mazāka par hektāru, noslēgti 123 līgumi. Visvairāk mazdārziņu ir Vecpiebalgā un Taurenē, nedaudz Dzērbenē, Inešos, bet nav Kaivē.

"Ja kāds vēlas zemi mazdārziņam, var dabūt uzreiz. Parasti tie, kuri vēlas savu dārziņu, vispirms paši uzzina, apskatās, kur kāds nav izmantots vai saimnieks atsakās. Šogad bija pāris jaunu iesniegumu," pastāsta Vecpiebalgas apvienības pārvaldes galvenā nekustamā īpašuma speciāliste Daina Slaidiņa.

Pilsētniekam kā vasarnīca

Cēsīs savā mazdārziņā Krūmiņu ielā "Druva" sastapa Lauru Egliņu un Arni Aļi. Abiem čakli palīdzēja Lauras mazdēls Edgars. "Kāda laime, ka ir dārzs, tepat netālu dzīvojam. Vasarās no rīta atnākam, pusdienas līdz, visu dienu svaigā gaisā darbojamies. Ir ugunsкура vieta, draugi atbrauc, bērni, mazbērni. Visiem te patīk.

Gribas darīt, kustēties. Te ir laimes sala," saka cēsniece un uzsver, ka mazdārziņā saimnieko jau ilgu laiku. Pamazām vien teritoriju atbrīvojuši no krūmiem, izkopuši, iestādījuši ogulājus, augļu kokus, ceriņus, jasmīnus, puķes. Tāpat saimnieko kaimiņi, un Krūmiņu ielas mazdārziņu teritorijā tagad krūmu ir maz.

"Pirms diviem gadiem atvedām dārza mājiņu. Priekuļos paziņām dārziņu likvidēja, mājiņu atdeva mums. Agrāk dārziņiem apkārt neviens sētas nelika, tagad bez žoga neiztikt, jo stīrnas un zaķi, ko vien var, nograuz," pastāsta Arnis.

Mazdārziņā tiek izaudzēti viss ikdienas galdam nepieciešamais, siltumnīcās aug gurķi, tomāti. Katru rītu saimniekus sagaida kāda tikko uzziņējusī puķe. Krūmājā ap Jāņiem zied naktsviļoles, pērn Laura saskaitīja pāris desmitu. Te no bērziem un kļāvām var tecināt sulas. Turpat blakus kokos saimnieki salikuši vairākus strazdu būrišus, zilītēm ir sava mājiņa, kurā pērn dzīvojis melnais mušķērājs. "Iznāk, ka audzējam arī putnus. Rudenī būrišus nopemam, iztīrām, gaidām, kad pavasarī atgriezīsies," smaidot stāsta Laura un piebilst, ka arī ziemā savu reizi atnāk uz mazdār-

ziņu, jo siltumnīcai jānotīra sniegs.

Pēc aukstajām naktīm mazdārziņa kopēji ir optimisma pilni, tā nekad nav bijis, ka viss nosalst vai nekas neizaug. "Hiacintes sals aprāvis, kādam ogulājam ticis, ceriņam nav trāpījis, bet bērzu lapiņām gan," pastāsta cēsniece un piebilst, ka atceras pavasari, kad ozolam apsala lapas.

Blakus vecmāmiņai rosās mazdēls Edgars. Puika pastāsta, ka viņam patīk stādīt puķes, rakt kartupeļus, apgriezt kociņus, nest smagas lietas, patīk palīdzēt. "Man patīk būt laimīgam, nepatīk būt nelaimīgam," filozofiski teic Edgars.

Turpat blakus mazdārziņā strādā Andris Kārklīšs un Solveiga Bāliņa. "Nu jau pirms vairākiem desmitiem gadu sāku ar celmu izrakšanu. Viss tika darīts ar lāpstu. Kas tad tagad, tehnika palīdz," saka cēsnieks. Saimnieki novērtē sala nodarīto: saldo ķiršu šovaras nebūs, jāņogas un arī kazbārdis apsaluši. Solveigai visvairāk žēl baznīcas liliju, kuras skāris sals.

"Bijis vēss pavasaris, bet ne ar tādu salu," atgādina Andris. Dārziņā izdzītas vagas, stādīšana vēl priekšā. Siltumnīcā zaļo salāti, redīsi, tiks stādīti tomāti, gurķi. Andris pastāsta, ka dārziņu regulāri apciemo zaķis, tādēļ katram krūmam apkārt jāliek nožogojums. Pagājušajā vasarā ciemos nākusi lapsa, to cienājuši ar zivīm.

"Te pat netālu dzīvojam. Ko dzīvoklī sadarīt? Pietiek jau ar ziedu, kad brīvais laiks jāpavada dzīvoklī. Dārzs ir vieta, kur pastādāt, būt svaigā gaisā," saka Solveiga un uzsver, ka mazdārziņa kaimiņi labi pazīstami, līdzās saimnieko ilgu laiku. Andris piebilst, ka arī pašvaldības policija regulāri izmet likumu un svešiem cilvēkiem teritorijā nenāk. "Ko šo-

dien var nopirkt par tādu naudu, cik mēs maksājam par mazdārziņu? Tas ir jānovērtē," saka A. Kārklīšs.

Vasarā svaigā gaisā un kustībā

Taurenē pretī daudzdzīvokļu mājām ir mazdārziņu teritorija. 12. vasaru te savs dārziņš ir Judīte un Zigurdam Graudiņiem. Kad sākuši saimniekot, dārziņa teritorija vairākus gadus stāvējusi neapsaimniekota. Pielikts liels darbs, lai vispirms to sakoptu, tad iestādītu ābelītes, ogulājus, iestrādātu zemi. Viņi audzē visu, izņemot kartupeļus.

"Pāri mūsu dārziņam ved stīrnas taka. No tām neko nevar nosargāt. Apsienam, kā vien varam, bet apgrauz pat egļu skujujas, lai tiktu pie ābeles mizas," pastāsta Zigurds, uzreiz gan piebilstot, ka vasarā, kad jāstrādā un viss aug, šie krepķi aizmirstas. Viņš pārlaiž skatu zālienam, tuvākajās dienās jāpļauj, sākusies arī pieneņu ziedēšana.

"Nav vērts plānot, kas izaugs, tāpat kā vērot laiku, jo viss mainīties," uzsver Judīte un pastāsta, ka vasarā mazdārziņš četriem mazbērniem ir jaukāka vieta. Te vecvecāki liek gan pastrādāt, gan var izskraidīties. "Ar kādu aizrautību viņi iesaistās dārzu griešanā salātiem ziemai! Mazdēls, paņemot burciņu, lepnī stāsta, kas tajā ir no viņa grieztā," stāsta Judīte.

Taurenīši uzsver, ka daždien, kad daudz strādāts mazdārziņā, pārnākot mājās, ir tāds nogurums, ka vairs nekādas kaites nejūt. □

Lappusi sagatavoja
SARMĪTE FELDMANE

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par saturu atbild projekta īstenotājs izdevniecība SIA "Cēsu Druva".

Ja pirms dažiem gadiem šķita, ka mazdārziņi pamazām aizaug, jo vecākajai paaudzei vairs nav pa spēkam tos apsaimniekot, bet jaunajai rušināšanās pa zemi nepatīk un arī nav vajadzības kaut ko pašiem audzēt, šobrīd situācija ir mainījusies. Cēsīs uz savu mazdārziņu jaunajām ģimenēm nākas pagaidīt, tāpat ir Līvu ciematā, Līgatnes

pilsētā, Skaljupēs un Augšlīgatnē. Liepas centrā katram dārziņam ir saimnieks, bet tie, kas tālāk, vēl kādi ir brīvi. Arī Priekuļos pieejami brīvi mazdārziņi. Te nomā arī cēsnieki. Tālākos pagastos tie, kuri vēlas laiku pavadīt mazdārziņā, var uzreiz tikt pie sava nomas zemes gabaliņa. Taču jā-rēķinās, ka tas var būt gadiem nekopts.